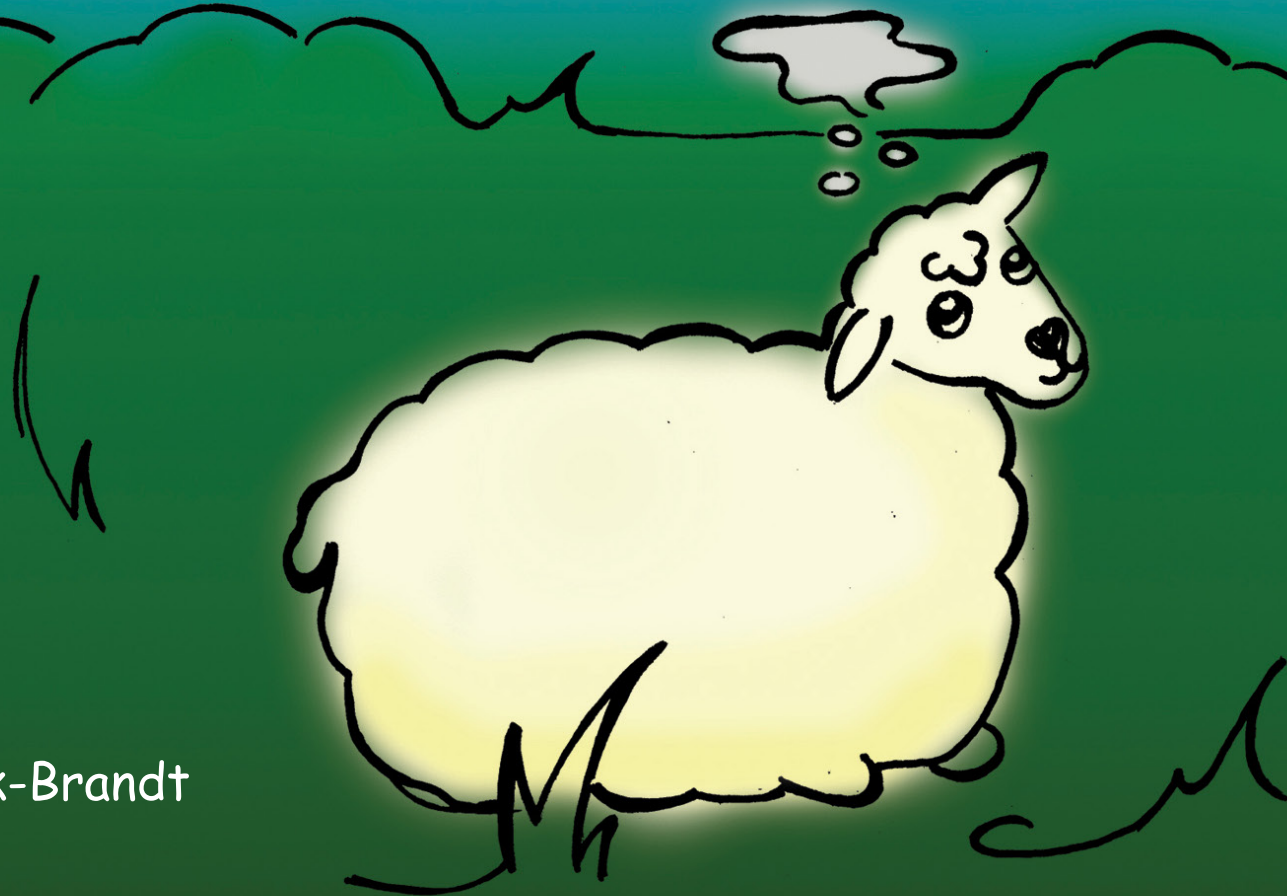

Wollewiet

en het afscheid van Pollewol

Patricia Varwijk-Brandt

Hallo mijn naam is Wollewiet.
Ooit had ik net als jij veel verdriet.

Ik weet dat jij nu van iemand afscheid moet nemen.
Daarom wil ik jou graag helpen met je problemen.

Ben je boos, bang, moe, of heb je verdriet.
Je bent altijd welkom bij Wollewiet.

Wollewiet

en het afscheid van Pollewol

Ver weg, midden in de natuur woont Wollewiet samen met zijn papa, mama, zusje Dot, broertje Pollewol en zijn vrienden. Het is een prachtige plek om te wonen en spelen zo tussen de heuvels en de weilanden.

Wollewiet en zijn vrienden spelen er graag tikkertje en verstoppertje. Maar het allerliefst doen ze wedstrijden wie het hardst kan rennen. Meestal wint Pollewol, het broertje van Wollewiet. Die kan zó hard rennen dat bijna niemand hem bij kan houden.

Dot en Wollewiet zijn vaak trots op Pollewol. Maar ze balen ook weleens hoor, als Pollewol weer gewonnen heeft. Ruziënd lopen ze dan naar huis. Maar de ruzie duurt nooit lang, want ze spelen maar al te graag met elkaar. Zo vermaken ze zich iedere dag. Tot op een dag alles anders wordt. Luister maar!

"Wollewiet zullen we straks een wedstrijd doen wie het hardst kan rennen?", vraagt Pollewol. "Ja gaaf, ik ga onze vrienden even bij elkaar trommelen", zegt Wollewiet.

Binnen een paar minuten is Wollewiet terug en kan de wedstrijd beginnen.

Pollewol mag samen met nog vier vrienden beginnen met de hardloopwedstrijd. Hij rent zo hard hij kan en dat is heel hard. Dan, opeens rent Pollewol een heuvel af. Maar zijn kleine pootjes gaan harder dan zijn lijfje dragen kan. Plotseling rolt hij over de kop. Niet één keer! Nee, hij rolt wel vijf keer over de kop. Hij kan niet meer stoppen. Ook niet voor die grote dikke boom die in de verte staat. Dan, boem, komt Pollewol tot stilstand tegen die grote, dikke boom.

Met zijn allen rennen ze zo snel als ze kunnen naar Pollewol.

"Heb je je pijn gedaan Pollewol?", vraagt Dot. Maar Pollewol geeft geen antwoord. Hij ligt doodstil.

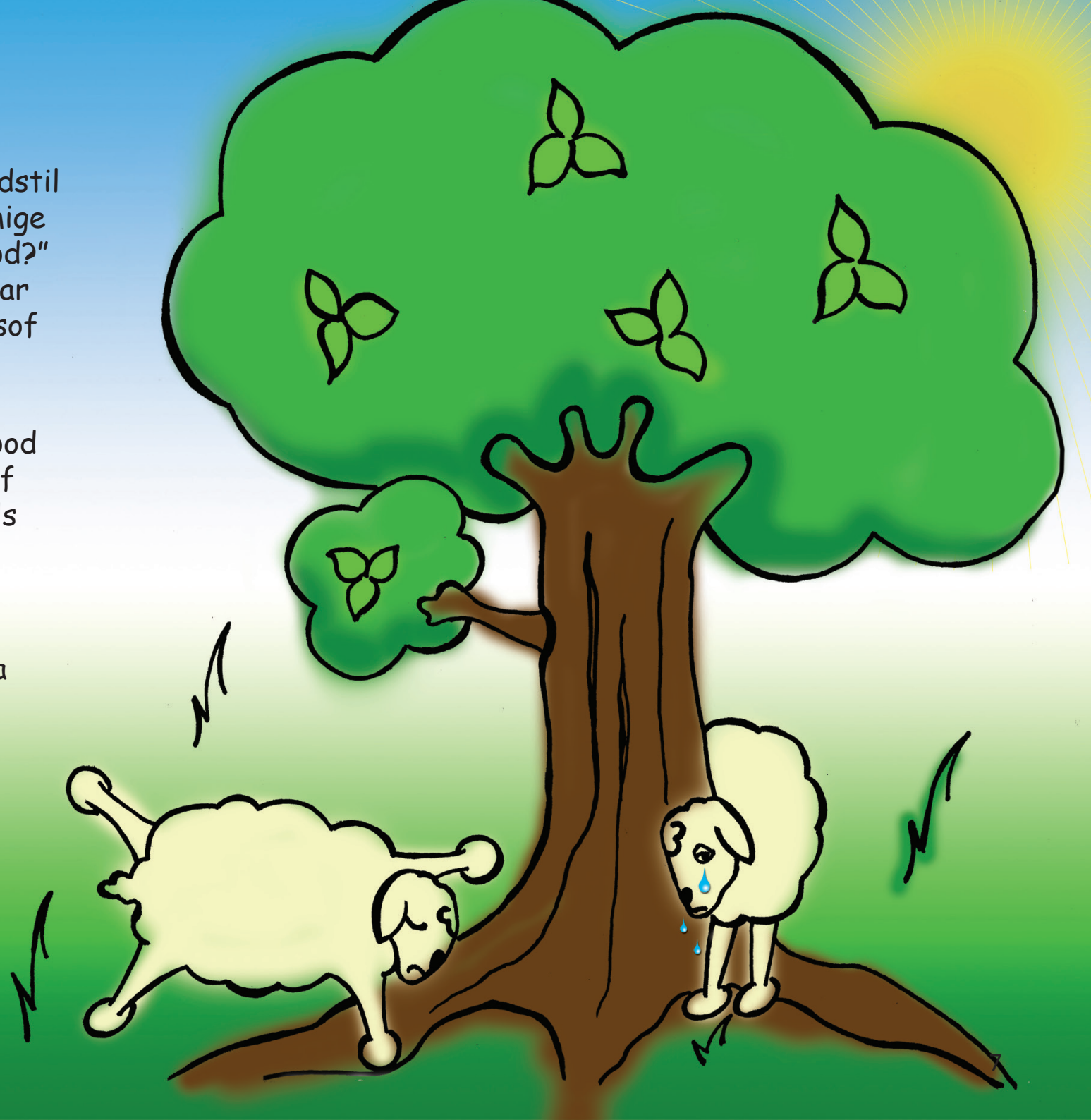
Voorzichtig buigt Wollewiet zich over Pollewol heen en raakt hem zachtjes aan. Wollewiet schrikt!

Pollewol ligt nog steeds doodstil en maakt geen geluid. Sommige vrienden roepen: "Is hij dood?" Wollewiet hoort het wel maar ook weer niet. Het is net alsof hij in een film is beland.

"Iii..k geloof dat Pollewol dood is", hoort Wollewiet zichzelf zeggen. "Dot, ren zo hard als je kan naar papa en mama."

Binnen enkele minuten komt Dot met papa en mama aangerend. Papa en mama zien gelijk dat Pollewol dood is.

Dikke tranen rollen over hun wangen. Alle vrienden staan er verslagen bij. Sommige zijn in paniek en rennen weg.

"We moeten Pollewol meenemen
naar onze wei", zegt papa.

Met een aantal vrienden maken ze een bedje
van takken en leggen Pollewol er voorzichtig
op. Samen dragen ze hem naar de wei en leggen
hem voorzichtig neer in het gras. Ze kunnen
niet geloven dat Pollewol dood is. Nog geen uur
geleden waren ze samen aan het spelen.
Dit kan toch niet waar zijn!

Met alle familie en vrienden gaan ze in een kring om
Pollewol zitten. Sommige schapen huilen hard, andere zijn
verdrietig van binnen en hoor je niet huilen. Uren zitten
ze bij elkaar en praten over de dood van Pollewol.

Ze halen herinneringen op, waar ze soms om moeten lachen en dan
weer om moeten huilen. Tot diep in de nacht blijven ze bij elkaar.

Als Wollewiet die nacht in slaap valt, droomt hij dat een engel Pollewol komt halen.

In zijn droom ziet Wollewiet dat het lichaam van Pollewol helemaal van licht is. Het ziet er prachtig uit. Het is een mooie droom!

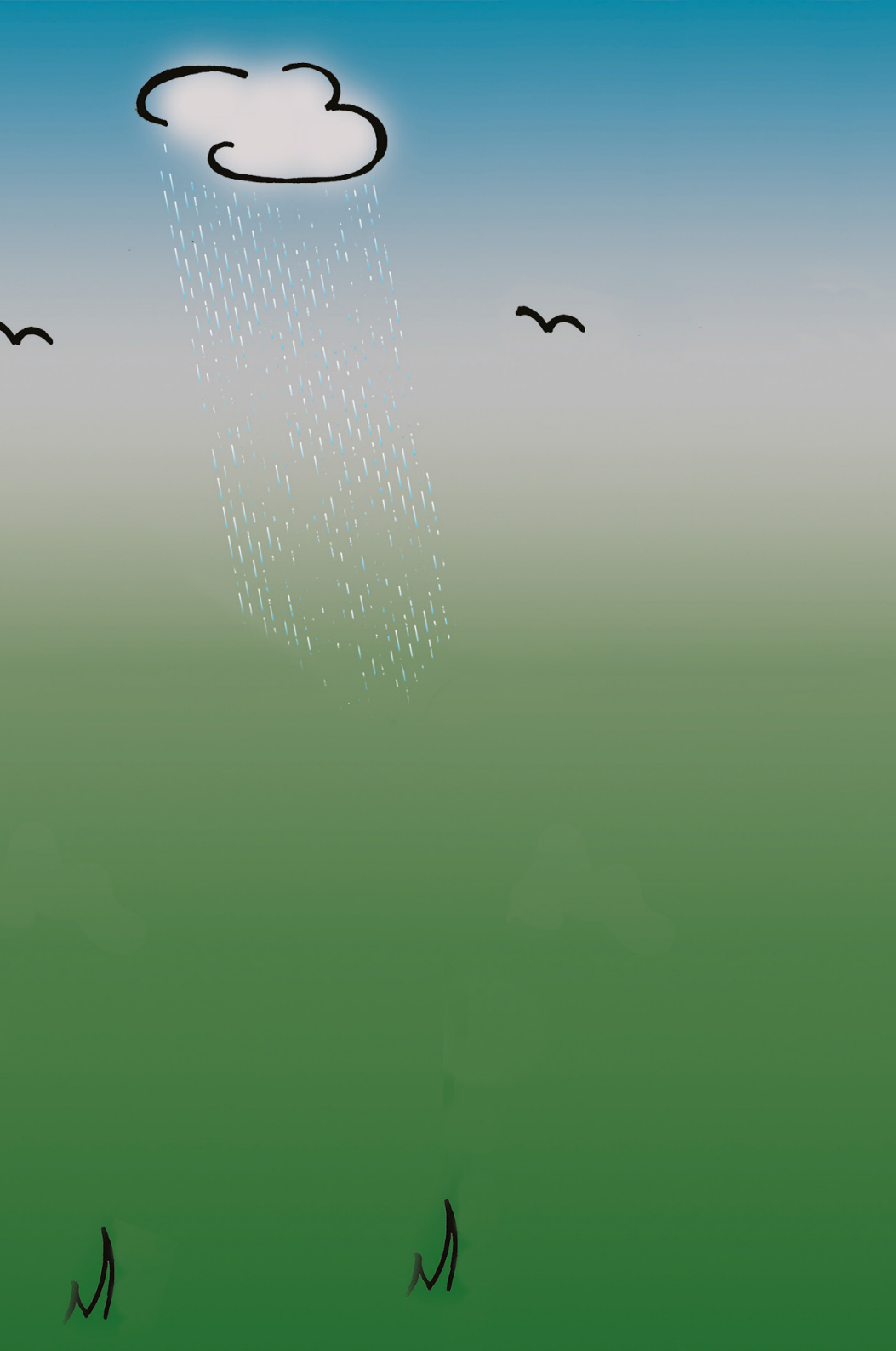
De volgende ochtend komt iedereen weer bij elkaar. Samen bereiden ze het afscheid van Pollewol voor. Iedereen doet zijn best om er een mooi afscheid van te maken. Sommige vrienden plukken bloemen, andere maken een ster van takken.

Er zijn schapenvrienden die graag dicht bij Pollewol willen zijn. Zij liggen in het gras naast Pollewol. En de allerkleinste vriendjes spelen tikkertje in de wei. Iedereen is op zijn eigen manier bezig en dat is goed.

's Middags gaan een paar sterke vrienden een graf voor Pollewol graven. Er wordt een mooie plek voor hem uitgezocht. Het is goed om samen het afscheid voor te bereiden. De mama van Pollewol is erg verdrietig en zit de hele dag naast Pollewol. Steeds aait ze hem over zijn bolletje. Wollewiet ziet dat zijn moeders buik weer dikker is geworden. Dat betekent vast dat er binnenkort weer een nieuw broertje of zusje geboren gaat worden. Maar daar kan Wollewiet zich nu niet op verheugen. Hij is er te verdrietig voor.

De avond voor de begrafenis
blijft Wollewiet met zijn papa, mama
en zusje Dot lang wakker. Het is de
laatste avond dat ze samen kunnen zijn.
Ze zoeken troost bij elkaar.

De volgende ochtend is iedereen vroeg wakker. Vandaag gaan ze Pollewol begraven. Alle vrienden en familie gaan zich wassen bij de beek. Iedereen wil er schoon en netjes uitzien.

Dan verzamelen ze zich om Pollewol heen. Voor de allerlaatste keer kijken ze naar hem. Hij ligt er zo vredig bij, het voelt vreemd. Sommige vrienden raken Pollewol voor de laatste keer aan, andere leggen bloemen op zijn takkenbedje.

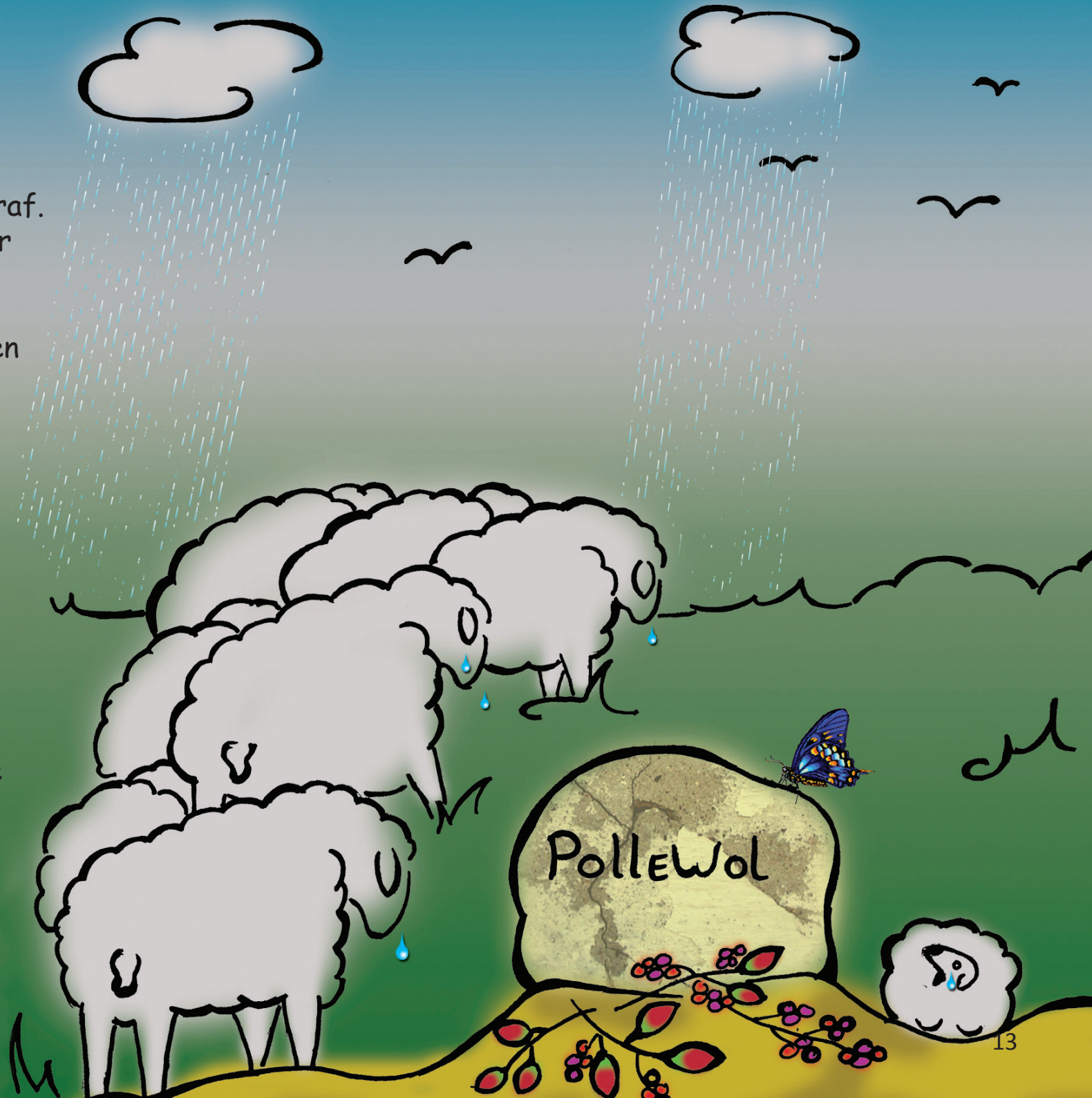
Wollewiet en zijn papa, mama en zusje Dot nemen als laatste afscheid. Dikke tranen rollen over hun wangen. Wollewiet voelt zijn keel dik worden en kan bijna niet slikken. Het verdriet doet zo'n pijn van binnen.

Met zijn vieren dragen ze Pollewol naar zijn graf en leggen hem erin. De papa van Wollewiet zegt nog een paar laatste woorden. Dan is het stil.

Als laatste gooit iedereen
een schepje zand in het graf.
Dan wordt het graf verder
dichtgemaakt met zand.

Als het graf dicht is, rollen
een paar sterke schapen
een mooie kei op het graf
van Pollewol. Dat is
de grafsteen. Samen
versieren ze het graf met
heide en andere bloemen.
Ondertussen vliegt een
vlinder voorbij en gaat
op de grafsteen van
Pollewol zitten.

Na de begrafenis lopen ze
met elkaar de wei in om
iets te eten en drinken.
Ze praten na over de
begrafenis. Dan gaat
iedereen verdrietig en
moe naar zijn eigen huis.

's Nachts staan er veel sterren aan de hemel.
Het lijken er wel meer dan anders. De Poolster doet
extra goed zijn best en straalt mooie gouden stralen.

Het lijkt wel of die ster een boodschap heeft
voor Wollewiet. Het is net of de Poolster duidelijk
wil maken dat hij goed op Pollewol zal passen.
En dat hij extra licht op Pollewol zijn
lichaam van licht zal schijnen.

Zo had Wollewiet het lichaam van Pollewol ook gezien in zijn droom!
"Zou dat waar zijn? Zo'n mooie ster speciaal voor Pollewol?
Dan is hij tenminste niet zo alleen!", denkt Wollewiet.
En met die gedachte valt hij in slaap.

De volgende ochtend wordt Wollewiet wakker en wil, zoals
altijd, Dot en Pollewol wakker maken. Hij loopt naar Pollewol zijn
slaapplaats. Maar dan herinnert hij zich ineens dat Pollewol dood is.

Verdrietig gaat Wollewiet eten. Eigenlijk heeft hij geen trek. Het lijkt wel of het gras ineens anders smaakt. De zon doet zijn best om te schijnen, maar Wollewiet wordt er niet vrolijk van. De wereld lijkt er ineens anders uit te zien.

Zijn schapenvrienden komen hem halen om te spelen, maar Wollewiet heeft geen zin. Alles is ineens veel minder leuk.

Het is nu ongeveer drie jaar geleden dat Pollewol dood is. Drie maanden na de dood van Pollewol kreeg Wollewiet een nieuw broertje. Hij had het dus goed gezien!

Natuurlijk is Wollewiet blij met zijn broertje, maar dat wil niet zeggen dat hij nooit meer verdrietig om Pollewol is. Hij mist hem nog steeds. Toch kan Wollewiet weer steeds vaker blij zijn en lachen om grapjes.

Als de zon schijnt, voelt hij zich weer vrolijk. Het gras smaakt weer lekker. En het spelen met zijn vriendjes is weer leuk. Maar soms is Wollewiet ineens verdrietig. Vaak gebeurt dat onverwachts.

Wollewiet weet nu dat dit erbij hoort. Hij weet ook dat het verdrietige gevoel weer overgaat en dat Pollewol voor altijd in zijn gedachten is.

Als bij jou de meeste tranen gedroogd zijn, kun jij ook weer genieten en blij zijn. Maar nu mag je jouw verdriet, angst of boosheid laten zien.

Misschien wil je het liever verstoppen en er nooit over praten, maar dat helpt je niet om het verdriet te verwerken.

Is praten nog te moeilijk?

Teken of schrijf erover in dit boekje.

Zo geef je jouw verdriet een plekje.

En als de tijd is gekomen dat jij weer blij en vrolijk kunt zijn, dan kun je een ander die verdriet heeft misschien ook helpen.

Jij begrijpt dan net als Wollewiet hoe het voelt om iemand te moeten missen. Zo helpen jullie elkaar! Maar eerst moet je heel goed voor jezelf zorgen, hoor!

Een wollige knuffel van Wollewiet!

Patricia Varwijk-Brandt

Over de auteur en illustrator van Wollewiet

Wollewiet, het rouwbegeleidingspakket voor kinderen, is ontworpen door Patricia Varwijk-Brandt uit Nederland, geboren in 1958, getrouwd met Roland en moeder van drie zonen: Jorn, Kjell en Kars. In de periode 2007-2009 heeft Patricia het rouwbegeleidingspakket Wollewiet voor kinderen ontworpen. Daarnaast heeft zij, in haar praktijk 'De Regenboogvlinder', rouwbegeleiding gegeven aan kinderen. Daarbij maakte zij gebruik van o.a. bach-bloesemtherapie en tekentherapie. In 2008 is het rouwbegeleidingspakket Wollewiet bekroond door de International Funeral Award in Antwerpen met de tweede prijs voor startende ondernemers.

Hoe is het rouwbegeleidingspakket Wollewiet ontstaan?

Er was een periode in Patricia's leven dat er regelmatig, te vaak, jonge mensen overleden. Toen haar schoonvader overleed, maakte één van haar zonen de opmerking; "Mama, ik weet niet meer of ik verdrietig kan zijn, want eigenlijk zijn er alleen maar jonge mensen doodgegaan." Het overlijden van een klasgenootje van haar middelste zoon had destijds veel impact. Patricia ging op zoek naar tools om hem te helpen tijdens het rouwen en vond in die periode weinig materiaal. Uiteindelijk vond ze een rouwboekje dat ze een periode iedere avond aan hem voorlas. Dat werkte troostend en ze was dan ook blij iets gevonden te hebben. Inmiddels is dat gelukkig anders geworden en zijn er nu veel meer mogelijkheden voor rouwbegeleiding. Het overlijden van het klasgenootje van haar zoontje was voor Patricia mede de reden geweest om voor kinderen begeleidend materiaal te ontwikkelen in de vorm van het rouwbegeleidingspakket Wollewiet.

De vijf onderdelen van het rouwbegeleidingspakket Wollewiet zijn:

1. Het boek "Wollewiet en het afscheid van Pollewol" met het uitgebreide verhaal over verlies en rouw. Dit boek is goed bruikbaar als voorleesboek (voor kinderen vanaf 3 jaar).
2. Het prentenboek "Wollewiet en het afscheid van Pollewol". Een boek waarin het verhaal fors is ingekort en op rijm is gezet, speciaal voor peuters, kleuters en kinderen die zich moeilijk kunnen concentreren. Met mooie illustraties op A3 formaat is het goed bruikbaar als voorleesboek en kijkboek voor een groep.
3. Het rouwverwerkingsboekje "Wollewiet en het afscheid van Pollewol". Het kind verwerkt hiermee het (aankomende) overlijden van een dierbare (voor kinderen vanaf 7 jaar).
4. Het boek "Dood, wat is dat?" met doodnormale vragen van kinderen over de dood. Het is een vraag- en antwoordboek rondom de dood, voor zowel kinderen als ouder/verzorgers.
5. Diverse tips en ideeën voor verwerkingsmateriaal voor kinderen over verlies en rouw.

Dankwoord van Patricia Varwijk-Brandt

Losser (Nederland), april 2024

Consulent Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen Jan Haverkate ontmoette ik op de Ziezonntag in 2008 en hij was direct enthousiast over het rouwbegeleidingspakket Wollewiet. Dat het vele jaren later uiteindelijk tot het onderbrengen bij de organisatie HOPE zou gaan leiden, is voor mij een bekroning op mijn werk. Mijn dank gaat uit naar Jan Haverkate voor de respectvolle manier waarop hij is omgegaan met mijn levenswerk 'Wollewiet'. Ik ben daar ook zeer dankbaar voor en heb mijn rouwbegeleidingspakket Wollewiet met veel liefde geschonken aan deze prachtige organisatie HOPE, zodat het veel breder uitgedragen kan worden. Ik hoop met heel mijn hart dat ieder kind dat in aanraking komt met het verlies van een dierbare, op weg wordt geholpen tijdens het rouwen met behulp van Wollewiet. Dat het kind hierbij ondersteuning mag ervaren in tijden van verdriet en eenzaamheid. Ik wens dat het rouwende kind de kracht en vertrouwen mag hervinden in zichzelf en het leven. En dat uiteindelijk de mooie herinneringen aan hun dierbare het gemis mag overschaduwen. Een warme, liefdevolle groet van Patricia en speciale dank aan mijn man Roland en onze kinderen en allen die hebben bijgedragen aan het ontwikkelen van Wollewiet.

Hartelijke groeten van
Patricia Varwijk-Brandt

Website: www.heart4you-losser.nl
Telefoon: 06-22442404

Dankwoord van HOPE

April 2024

De Hospital Organisation of Pedagogues in Europe (HOPE) heeft in 2021 alle rechten van het hele rouwbegeleidingspakket Wollewiet om niet gekregen van Patricia Varwijk-Brandt (uit Nederland). In ruil daarvoor biedt HOPE het hele rouwbegeleidingspakket Wollewiet gratis aan in het Engels op het openbare gedeelte van de website van HOPE (www.hospitalteachers.eu). Ook de Nederlandse versie van het hele rouwbegeleidingspakket Wollewiet is daar gratis beschikbaar. Tevens biedt HOPE de mogelijkheid om het hele rouwbegeleidingspakket Wollewiet te vertalen in andere talen voor educatieve doeleinden. Dit vertalen van het rouwbegeleidingspakket Wollewiet moet altijd gedaan worden in overleg met het HOPE-bestuur. HOPE is Patricia Varwijk-Brandt erg dankbaar voor het overdragen van alle rechten aan HOPE. Voor HOPE schept dat de verplichting om het rouwbegeleidingspakket Wollewiet zorgvuldig te borgen voor de toekomst, iets wat HOPE graag doet.

Het bestuur van HOPE

Emailadres van HOPE: board@hospitalteachers.eu